

Veszelei (sz. Wessel) Zsigmond
mezőgazdász, uradalmi nagybérő

Veszelei (sz. Wessel) Zsigmond

(Veszprém, 1870. március 10. – Újdombóvár, 1939. augusztus 11.)

Veszelei Zsigmond, Wessel Zsigmond néven 1870. március 10-én született Veszprémben. Édesapja a Morvaországból származó Wessel Antal (Anton Wessel) terménykereskedő és posztógyáros, édesanyja Weisz Franciska.

Veszelei Zsigmond hetedik gyermekként született a családba. Testvérei sorrendben, Emerich (1862), elhunyt 1867-ben, Eduard (1863), elhunyt 1867-ben, Arnold (1864), elhunyt 1883-ban, Max (1866), halálának időpontja nem kivehető, Károly (1867), elhunyt 1902-ben, Nina (1868) sorsa ismeretlen.

Mindössze 4 hónapos volt, amikor elvesztette édesapját (1870. július 23-án hunyt el), aki tüdőbetegségben halt meg fiatalon.

Elemi és középiskolai tanulmányainak helye ismeretlen. Mezőgazdásznak tanult. Tanulmányiról mindössze annyi ismert, hogy mint dombóvári lakos 1894. november 19-től a Halle-Wittenbergi egyetemen tanult egy éven keresztül.

Édesapja halála után is Veszprémben élt a család. Özveggy édesanyja közel 10 éven keresztül egyedül nevelte gyermekeit, majd megismerkedett a tehetős Schulteisz Gáborral, akivel össze is házasodott. Házasságukból kettő leánnyal bővült a család, ők Zelma és Olga.

Schulteisz Gábor Alstadter helyi vállalkozóval közösen elnyerte az Esterházy uradalom Nagykondu-pusztai birtokának bérletét 1886-ben. Ebbe a birtokba nagy mennyiségű pénzt fektetett anélkül, hogy a birtok állapotáról meggyőződött volna. Mikor Dombóvárra jött és szembesült a bérelt birtok állapotával, elkeseredésében a halálban keresett menedéket.

A fiatal anya, a hitében erős és tenni akarásában töretlen özveggy szerencsésebb jövőjüket ezután már gyökeres hely- és helyzetváltoztatással kívánta megragadni. Remélve, végleg megszabadulhat – s még életben maradt három gyermekét is megszabadíthatja a gyilkos kórtól. Dombóváron az Alsó utca (ma Kossuth Lajos utca) egyik széles-tágas udvarházában találtak új otthonra. Az ismét megözvegyült édesanya vette át a birtok vezetését, amit az 1800-as évek végén adott át Zsigmond fiának.

Zsigmondot a fölművelésügyi miniszter 1897-ben Tolna vármegye dombóvári járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg. 1898-ban Károly bátyja után ő is kéri neve Wesselről Veszeleire való változtatását, amit a belügyminiszter engedélyez a számára. Szintén 1898-ban szabadalmaztat egy mezőgazdasági öntöző berendezést, ebből is kitűnik mennyire érdekelte a mezőgazdaság.

1899-ben választmányi tagja lesz a Kereskedelmi Kaszinónak, és elnöke a vigalmi bizottságnak.

2.

1901-ben a földművelésügyi miniszter elismerését és köszönetét fejezi ki Veszelei Zsigmondnak az alapos és szakszerű gazdasági tudósításaiért. A bíróság őszi ítélezési szakára esküdtnek sorsolták ki.

1902-ben Tolna vármegye tavaszi közgyűlése a mezőgazdasági bizottságba választotta. Dombóvár járás útépítési bizottságának tagja. Szintén 1902-ben hunyt el bátyja Károly, a neves költő. 1902. augusztus 12.-én Dombóváron házasságot köt August Jakab lakatosmester leányával, Józsa Rozáliával. Érdekesség, hogy nem izraelita vallású hölgyet választott magának házastársul. A házasságkötésük alkalmával bejegyezték, a születendő gyermekek vallása, az apa vallása (izraelita) lesz közös megegyezés alapján. Házasságukból négy gyermek született. Teréz 1903-ban, Andor Zsigmond 1904-ben, József 1906-ban és Franciska 1910-ben.

1905. január 24.-én elhunyt édesanyja özv. Schulteisz Gáborné. Ezután egyedül maradt bérlőként a Nagykondai birtokon.

1906 januárjában a Kereskedelmi Kaszinó három évre elnökévé választja a közgyűlésén, amelyről négy hónap után lemond. Ebben az évben Újdombóváron, a községi választáskor közgyámmá választják. Az Esterházy uradalom tárgyalásokat folytat Zsigmonddal, egy új téglagyár létrehozásáról. A tárgyalások eredményre vezettek, az új téglagyár vezetésére sikerült megnyernie Spitzer Sándor vállalkozót.

1907-ben sikerült elérnie a MÁV-nál, hogy kizárólag az ő és Hainrikffy Pál (szarvasdi bérlő) élőállat szállítmányai részére Konda állomást, a marharakodó állomások közé felvegyék. Részt vett a gyönki gimnázium áthelyezéseért dolgozó bizottság munkájában. 1910-ben Tolna vármegye közgyűlése a közegészségügyi bizottságba választja. Tolna vármegye virilistái között 1912-ben a 36. helyet foglalja el.

1913-ban a katolikus Esterházy Miklós nádor gimnázium ifjúsági segítő egyesületének alapító és választmányi tagja. Élete folyamán végig támogatta a gimnáziumot. A Dombóvári Takarékpénztár Rt. igazgatósági tagja. A Dombóvári villamossági részvénytársaság felügyelőbizottsági tagja.

1916-ban Nagy István főszolgabíró távozásakor, emléket megörökítendő, egy 5000 koronás kötvényt ajánlott fel a községnek az első ártézi kút költségeire.

1921-ben gyermekeivel együtt áttért a római katolikus hitre.

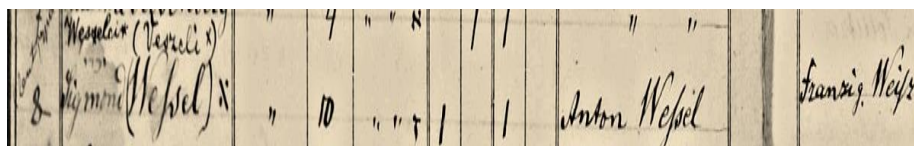
A továbbiakban is kitűnően gazdálkodott a bérelt Nagykondai birtokán. Cselédeinek igyekezett jobb béreket és gazdálkodási körülményeket biztosítani. Cselédei száma másfél évtized alatt 155 főről 323 főre nőtt. 1932-ben elnyerte Csurgópuszta 800 kataszteri holdas bérletét is. Nagytudású, kiváló, tanult gazdász volt. Gazdaságában 500 javarészt szimentáli szarvasmarhát, 1000 merinói juhot, 3-4000 mangalica sertést tartott. Foglalkozott fajtanemesítéssel és vetőmagtermeléssel is. Nagykondai birtokán 4 km gazdasági vasutat építtetett, hogy elősegítse a cukorrépa termelést és betakarítást. Birtokának bérlete 1938-ban járt le.

3.

1939. augusztus 11-én hunyt el. A dombóvári egyházi temetőben nyugszik.

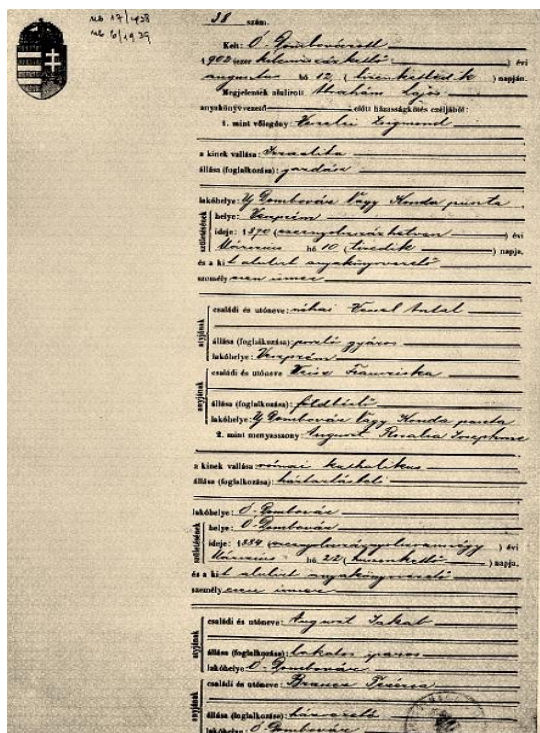
(Az életrajzhoz adalék: Veszelei Zsigmond gyermekei közül ketten is, Andor Zsigmond és Franciska szintén tüdőbetegségben hunytak el. Ezek szerint a gyilkos kór a későbbiekben sem kímélte a családot.)

(Forrás: Az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

Veszelei Zsigmond születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Veszprém – Izraelita anyakönyvek)

Veszelei Zsigmond házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Házassági anyakönyvek)

1939.	1939.	Veszelei Zsigmond	halott	Augusztus	Néhai		Halál oka
aug.	aug.	születési	helye	Forrás	Veszelei		elhalása
11.	11.	Újdombóvár			Andor		okozója
	nyugalom	Nagykovács pta.			Néhai		
	4 óra				Franciska		
46.							

Veszelei Zsigmond halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Újdombóvár – halotti anyakönyvek)

4.

Az összeállításban idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Sürgöny 1864. november 15. (4. évfolyam 261. szám p. 6. ADT)

8455. *Anton Wessel*, cégbírláló *Wessel Antal*, Veszprémben lakó terménykereskedő.

Budapesti Közlöny 1869. április 30. (3. évfolyam 98. szám p. 1299. ADT)

Cégbejegyzés.

1621. A soproni m. k. e. b. váltótörvényszéknél 1869. évi április 21-én a kereskedelmi társas cégek jegyzékébe bejegyeztetett:

Wessel testvérek, *Brüder Wessel* nyilvános közkereseti társaság, mely a f. 1869. évi január 1-én Veszprémben kelt társasági szerződésen alapul.

Nyilvános közkereseti társak: *Wessel Antal*, és *Wessel Lipót*, mindkettő Veszprém városában lakó gyapju és terménykereskedő.

A cég jegyzésére mindegyikük jogosított.

Budapesti Közlöny 1871. július 11. (5. évfolyam 156. szám p. 3575. ADT)

Cégbejegyzés.

2407. A soproni kir. e. b. váltótörvényszéknél 1872. június 17. a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékébe bejegyeztetett:

„*Wessel Lipót*” németül „*Leopold Wessel*”, cégbírláló *Wessel Lipót*, Veszprém városában telepedett gyapju és termény-kereskedő.

Együttal pedig a kereskedelmi társas cégek jegyzékében a „*Wessel testvérek*”, németül „*Brüder Wessel*” cég *Wessel Antal* közkereseti társnak halála folytán kitöröltetett.

Budapesti Közlöny 1877. július 15. (11. évfolyam 160. szám p. 5577. ADT)

Árverési hirdetés.

1741. A veszprémi kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy *Wessel Antalné* mint kiskoru gyermekei term. és törvényes gyámja veszprémi lakos vhajtónak *Moóri Ferenczné* szül. *Szuránczki Teréz* végrehajtást szenvedő ellen 234 frt és járulékai iránti végrehajtási ügyében

Veszprém megyei hivatalos heti közlöny 1882. december 17. (8. évfolyam 52. szám p. 3. ADT)

Dr. Pillitz Benedek gyűjtő-ívén: Dr. Pillitz Benedek 2 frt, Rozsos 2 frt., *Schulteis Gáborné* 50 kr., Tuszka Anna 1 frt., . . . adományozott.

Veszprémi Független Hírlap 1886. szeptember 18. (6. évfolyam 39. szám p. 3. ADT)

Öngyilkosság.

A múlt héten távirat tudatta *Schulteis Gábor* veszprémi lakos s földbérlőnek f. hó 8-án Dombóvárrott hirtelen bekövetkezett halálát. Csakhamar az a hír terjedt el városunkban, hogy a nevezet jómodu bérő öngyilkossággal vetett véget életének. Mi nem hittünk a hírek s nem is konstatáltuk még hirtelen halálát sem lapunk múlt számában. A legnagyobb sajnálatunkra azonban arról értesítenek bennünket, hogy *Schulteis Gábor* valóban öngyilkos lett és pedig önakasztás által. A szerencsétlen – egyike volt városunk jómodu polgárainak – ki most Dombóvárrott Alstadter helybeli vállalkozóval együtt egy nagyobb bérletet vett át, melybe nagymennyiségű pénzt fektetett, anélkül azonban, hogy a birtok állapotáról biztos tudomása lett volna. Midőn a múlt héten Dombóvárra ment, látta, hogy milyen rossz állapotban van a kibérelt birtok. Ebbeli elkeseredésében a halálban keresett menedéket.

Néptanítók Lapja 1891. augusztus 09. (24. évfolyam 66. szám p. 614. ADT)

Nagy-Konnda pusztai kath. népiskolához október 1-jére kellőleg minősített tanító kerestetik. Fizetése évenként 300 frt, 400 öl kert, minden tanulótól 80 kr, csinos lakás, 20 köbméter fa, melyből a tanterem is fűtetik. Ajánlatok okmánymásolatokkal özv. *Schulteis Gáborné uradalmi bérőhöz* Dombóvárra intézendők.

Földmívelési Értesítő 1897. április 25. (8. évfolyam 17. szám p. 1. ADT)

A földmívelésügyi m. kir. minister *Wessel Zsigmond dombovári lakost* Tolna vármegye dombovári járására nézve, . . . *Frankl Zsigmond zsámboki lakost* Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye vácsi alsó járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Budapesti Közlöny 1898. február 06. (32. évfolyam 29. szám p. 2. ADT)

Wessel Zsigmond uj-dombovári illetőségű ugyanottani lakos vezetéknevének „Veszelei”-re kért átváltoztatása, f. évi 9.390. számú belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Pécsi Figyelő 1898. augusztus 24. (26. évfolyam 191. szám p. 3. ADT)

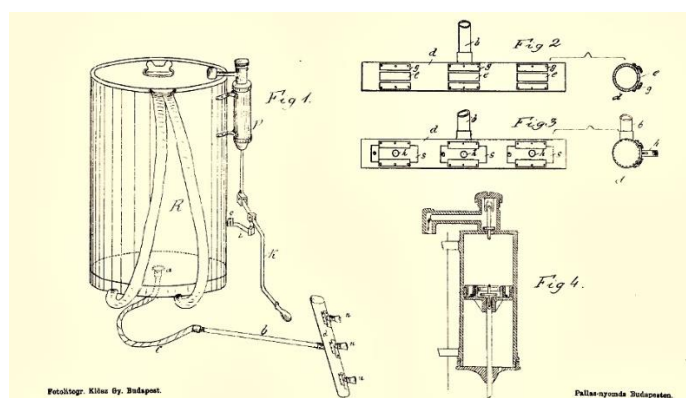
A mai napon a következő asztagtüzekről kaptunk értesítést: Uj-Dombóvár melletti Kondapusztán özv. *Schulteis Gáborné bérő birtokán* gyuladt ki egy asztag, melytől több is lángba

borult és leégett, úgy, hogy a kár csaknem négyezer forintot tesz ki. A leégett asztagok különben biztosítva voltak.

Magyar Ipar 1898. október 02. (19. évfolyam 40. szám p. 789. ADT)

X. Mezei és erdei gazdaság, malom- és sütőipar.

Wessel Zsigmond hg. Esterházy uradalmi főbérő Dombóváron. Két- vagy többsorú kézi öntöző gép.

Veszelei Zsigmond öntözőgépének rajza.
(Forrás: Szabadalmi leírások 1898.)

Dombóvár és Vidéke 1899. január 08. (1. évfolyam 3. szám p. 3)

A dombovári kereskedelmi Kaszinó közgyűlése.

A dombovári kereskedelmi Kaszinó január 1-én tartotta rendes évi közgyűlését. . . .

Megválasztottak: Pénztárosnak: Weisz Adolf, titkárnak: Ternyei Ármin. Választmányi tagok lettek: Dr. Honig János, Reiner Adolf, Dr. Kertész Lipót, Paunz Samu, Spitzer Imre, Veszelei Zsigmond, Ney Pál, Hirsch Ödön és Weisz Mór.

Dombóvár és Vidéke 1899. január 15. (1. évfolyam 4. szám p. 2.)

Táncszestély.

A dombovári kereskedelmi Kaszinó ujonnan megválasztott vigalmi bizottsága, melynek tagjai: Veszelei Zsigmond elnök, Walder Béla, Garai Hugó, Steinbock Antal, Schaffer Izidor, Strausz Sándor és Krámer József, január 7-én pompásan sikerült táncszestélyt rendezett. . . .

Dombóvár és Vidéke 1900. április 01. (2. évfolyam 12. szám p. 2)

A vidék kritikája. - Veszelei Zsigmondról -

A Közgazdasági Híradó című fővárosi szaklap e heti számának vezércikke „A vidék kritikája” címmel a vidék gazdasági viszonyaival foglalkozik. A cikk egyik része bennünket közelebbről

érdekel. Konda pusztáról is van ugyanis szó a nevezett cikkben, amelynek (D-r.) jegyű írója (Hajdu Miklós, a Budapesti Napló dolgozótársa ír e jegy alatt a Közgazdasági Híradóba) *elismerő szavakban emlékezik meg Konda puszta gazdálkodójáról, aki tudvalevőleg Veszelei Zsigmond.*

A vezércikknek ez a része így hangzik: Botorság azt hinni, hogy a politika dob a gazdasági világba egy-egy témát, amelyen aztán rágódnak a gazdák. Fordítva áll a dolog. A gazdasági konjunktúrák dobják a politikába a témákat, csak hogy a politika kohójában igen gyakran eltorzul a téma és mire határozat lesz belőle, kész a karrikatura.

Az elmúlt hetekben példának okáért a buza sikértartalmát hangoztatta a gazdasági világ. Röpködtek az argumentumok, a merkantilisták az agráristáknak, az agráristák a merkantilistáknak vágták a fejükhöz a vádak és, hogy fogyott-e, növekedett-e a magyar buza sikértartalma, azt senki sem tudja. Nos, a vidék megelőzött bennünket. A buza sikértartalma ott nem most lett aktuális téma.

Nem a világ közepe Konda, nem is valami történelmi nevezetességű hely, csak egy kis puszta, ahol okos előrelátással, bölcs körültekintéssel dolgozik a gazda. E sorok írójának még az ősszel festett egy kis képet a magyar politikáról *a kondai gazdálkodás ritka szaktudással megáldott vezetője.* Ezt a képet dehogy mertem volna akkor nyilvánosságra hozni, hiszen a festőjén elverték volna a port a bölcsök, akik frázisokon lovagolnak. Mert az én gazdám kritikája így hangzott:

- A magnemesítésről nálunk még komolyan nem lehet beszélni. Darwin tanait könyvekből ismerik, de ne adj isten, hogy az organikus világ alapigazságát a növényzeten, a gabonákon experimentálnák azzal a szándékkal, hogy a kísérlet eredménye ne csak a Kísérletügyi Közlemények hasábjait töltse be, hanem a gazdasági világot is megtermékenyítse . . .

És a mi tapogatózásunk megdöbbenítő kontrasztjául elélem állította ez a vidéki kritikus azt, amit ebben a magnemesítés ügyében Németország cselekszik. A magyar buza sikértartalmáról szintén esett szó, mikor a külföldi klasszikus kísérletekről beszélt a vidék nagyképzettségű gazdája. De a vidéket olyan ritkán hallgatja meg a centrum, a vidék csak arra jó, hogy kísérletezzenek rajta. A kísérleteket persze a vidék sínyli meg. Szomorú tények szólnak e szomorú igazság mellett. . . .

Protestáns Egyházi és Iskolai Lap 1900. szeptember 02. (43. évfolyam 35. szám p. 558. ADT)
Századunk magyar hallgatói a halle-wittenbergi egyetemen.

Az 1894-95-ik tanévben:

...

492	Mihályházi Tóth Kálmán Bálint	Telpecz, Győrm.	1894. okt. 23.
493	Rozsonдай József	Zsombor	1894. okt. 23.
494	Wessel Zsigmond	Dombovár	1894. nov. 19.
495	Balassa Ödön	Budapest	1894. nov. 3.
496	Bartók Jenő, theol.	Kolozsvár	1895. jan. 31. . . .

A wittenbergi egyetem a XIX. században.
(Forrás: wikipedia.org)

Magyarország földbirtokosai és bérlői 1900. (p. 95. ADT)

Tolna megye:

Név	Birtok helye	Utolsó posta	Kataszteri hold
Schlesinger Ödön	Belecska	Pinczehely	590
Özv. Schulteisz Gáborné	Uj-Dombovár	Dombovár	1685
Schwarcz Zsigmond	Nagy-Mányok	Nagy-Mányok	265
Strasszer Imre dr.	Sár-Szent-Lőrincz	Sár-Szent-Lőrincz	2795 . . .

Tolnavármegye 1901. január 06. (11. évfolyam 1. szám p. 3. ADT)

Miniszteri elismerés egy gazdasági tudósítónak.

A földművelésügyi miniszter elismerését és köszönetét fejezte ki *Veszelei Zsigmond dombovári gazdasági tudósítónak* az 1900-ik évben beküldött alapos és szakszerű gazdasági tudósításaiért.

Tolnavármegye 1901. január 06. (11. évfolyam 1. szám p. 4. ADT)

Gyermekelőadás Kondán.

A kondai iskolás gyerekek karácsony másodnapján Tormásy Mihály tanító vezetése alatt „Karácsonyi színmű” című vallásos tárgyú színdarabot adták elő. Az előadáson Dombovárról is többen jelentek meg. Ott láttuk Nyárády Aladár plébánost, aki fáradhatatlan buzgósággal és szeretettel foglalkozik a nép neveléssel, továbbá ott volt *Veszelei Zsigmond, a kondai puszta bérlője* és még többen.

Tolnavármegye 1901. október 13. (11. évfolyam 41. szám p. 5. ADT)

Esküdtek kisorsolása.

A folyó év őszi ülészakára kisorsolt rendes esküdtek:

. . . Forberger László gimnáziumi tanár Bonyhád, Klieber György kántor Szegzárd, Veszelei Zsigmond bérlő Uj-Dombovár, Fábriczus István gazdatiszt Pilis, . . .

Pécsi Napló 1902. április 17. (11. évfolyam 88. szám p. 2. ADT)

Tolnavármegye tavaszi közgyűlése.

. . . A Dőry Jenő elhunytával megürült központi választmányba Rolf Aladár dr-t, az állandó és a lótenyésztési bizottságba Dőry Hugót, a mezőgazdasági bizottságba Veszelei Zsigmondot választották meg. . . .

Tolnavármegye 1902. június 08. (12. évfolyam 23. szám p. 3. ADT)

Eljegyzések.

Veszelei Zsigmond dombovári földbirtokos, közgazdasági tudósító, a nemrég elhunyt jeles költőnk, Veszelei Károlynak testvéröccse, jegyet váltott August Lujza kisasszonnyal Dombovárrott.

Dombovár és Vidéke 1902. augusztus 17. (4. évfolyam 33. szám p. 3)

Házasság.

Folyó hó 12-én kötöttek házasságot a dombovári állami anyakönyvvezető előtt Veszelei Zsigmond nagybérő, vármegyei bizottsági tag és August Józsa, August Jakab lakatos leánya. A házasságkötésnél mint tanúk szerepeltek a vőlegény részéről Reich Oszkár szolgabíró, a menyasszony részéről August Béla budapesti kereskedő.

Pécsi Napló 1902. augusztus 17. (11. évfolyam 188. szám p. 5. ADT)

Érdekes házasság.

Dombovárról írják lapunknak, hogy az ottani anyakönyvvezető előtt folyó hó 12-én házasságot kötöttek Veszelei Zsigmond izraelita vallásu nagybérő, a megyebizottság választott tagja, és August Józsa római katolikus vallásu hajadon, August Jakab dombovári lakatos mester leánya. A jegyesek az anyakönyvvezető előtt kinyilatkoztatták, hogy a házasságból születendő összes gyermekek az apa vallását fogják követni.

Dombóvár és Vidéke 1902. november 23. (4. évfolyam 47. szám p. 3.)

Utépítési bizottság.

Jövő évben a vármegye ismét elkezdí az utak építését, a mely éveken át szünetelt, mivel az utalap a vasúti hozzájárulások által meg volt terhelve. Az építéseknel követendő sorrend megállapítására egy bizottság alakult, a melybe minden járás a főszolgabírón, illetve a szolgabírón kívül három bizottsági tagot küld, kik közül egynek kereskedőnek kell lenni. A dombovári járásról Jeszenszky Andor, *Veszelei Zsigmond* és Spitzer Sándor lesznek a tagjai a bizottságnak. Reméljük, hogy járásunk szószólói érdekeink mellett hathatósan fognak kardoskodni s keresztülviszik, hogy legalább a Tamásiba vivő ut építése folytatva legyen, mert e legkevesebb, a mit kívánhatunk, hogy a járásbíróság székhelyével műút által legyünk összekötve!

Budapesti Napló 1904. augusztus 22. (9. évfolyam 231. szám p. 4. ADT)

Veszelei Károly emléke.

Dombóvárról táviratozzák: Ma délután leplezték le ünnepélyesen az élettel meghasonlott jeles fiatal lírikusnak, *Veszelei Károlynak* emléktábláját, melylyel tisztelői a költő lakóházát megjelölték. A lelkes éljenzéssel fogadott szép emlékbeszéd után a költő öccse, *Veszelei Zsigmond* megköszönte a bátyjáról való megemlékezést.

Dombóvár és Vidéke 1905. január 29. (7. évfolyam 5. szám p. 3.)

Halálozás.

Özv. Schulteisz Gáborné hosszas szenvedés után, életének hatvanötödik évében január hó 24-én Dombóvárott elhunyt. Temetése a közönség nagy részvéte mellett 25-én ment végbe, a melyen a család tagjain kívül városunk intelligenciája valláskülönbség nélkül nagy számban jelent meg. A gyászbeszédet Dr. Herczog Manó kaposvári főrabbi tartotta. Az elhunyt urinőben *Veszelei Zsigmond hercegi bérő, édes anyját gyászolja*. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Veszelei Zsigmond és neje szül. August Józsa és gyermekeik Karolin és Bandika, Krausz Zsigmondné szül. Schulteisz Zellma, férje Krausz Zsigmond és gyermekeik Gyurka, Böske és Mariska, Szántó Ödönné szül. Schulteisz Olga, férje Szántó Ödön és gyermekeik Ágnes és Editke, bánattól megtört szívvel jelentik, hogy édesanyjuk, illetve anyósuk, nagymanyjuk özv. Schultesiz Gáborné szül. Weisz Francziska, életének 65. évében, hosszas szenvedés után január hó 24-én éjjel elhunyt.

Dombóvár és Vidéke 1906. január 21. (8. évfolyam 3. szám p. 5.)

A Kereskedelmi Kaszinó elnök, alelnök és a hiányzó választmányi tagok választása céljából január 7-én rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen ismét Reiner Adolf mint korelnök

11.

elnökölt. A január 1-én tartott rendes évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után a korelnök elrendelte a választást. Titkos szavazás útján *meg lett választva elnöknek (három évre) Veszelei Zsigmond*, alelnöknek (egy évre) Fried Sándor. A választmányba kiegészítése céljából *meg lett választva: Goldschmied Ede, Dr. Kertész Lipót és Reiner Adolf*. A választás eredményét nagy lelkesedéssel vette tudomásul a közgyűlés. *Veszelei Zsigmond elfoglalva az elnöki székét, köszönetet mondott a közgyűlésnek az iránta tanúsított bizalomért. Rövid beszédben, de alapos körütekintéssel elmondotta programját és jelezte, hogy milyen feladatokra van hivatva a Kereskedelmi Kaszinó. . . .*

Tolnamegyei Közlöny 1906. január 25. (14. évfolyam 4. szám p. 3. ADT)

Községi választások.

. . . Ujdombóváron is megejtették a községi választásokat, melynek eredménye a következő: bírónak ismét Hainrikffy Ádámot választották meg, másodbíró lett: Dőry József, közgyám: *Veszelei Zsigmond*, pénztárnok: Priбай Ferenc. . . .

Dombóvár és Vidéke 1906. március 25. (8. évfolyam 12. szám p. 3.)

Tisztelt szerkesztő úr!

A mult számban olvastuk a március tizenötödikei ünnepségről hozott cikkét.

Ez alkalommal föltűnt, hogy Ön az ünnepi miséről írva húségesen megemlékezik minden jelenvolt hivatalról és testületről, csak épen a főszolgabírói hivatalról nem, mely pedig teljes számmal megjelent, s külön e célra elhelyezett és vörös posztóval leterített padon foglalt helyet, tehát elég észrevehető helyen.

Ezen körülményt annál kevésbbé lett volna szabad figyelmen kívül hagyni, mert ez alkalommal először volt észlehető, és ha Szerkesztő ur nem is, de a lakosság mindenesetre észrevette, és jóleső érzéssel veszi tudomásul; és épen ezért talán első helyen kellett volna erről megemlékezni, - különösen a mai viszonyok közt!

Jelen levelünk szíves közlését kérve vagyunk, tisztelettel

Dombóvár, 1906 március 22

Veszelei Zsigmond

Dr. Honig János.

Közérdek 1906. május 05. (2. évfolyam 18. szám p. 4. ADT)

Elnök választás.

Veszelei Zsigmond a dombóvári kereskedelmi kaszinó elnökségéről lemondván, elnökké Fried Sándor, eddigi alelnököt választották meg.

Tolnamegyei Közlöny 1906. június 14. (34. évfolyam 24. szám p. 5. ADT)

Uj gyár Dombóváron.

Az Esterházy hercegi uradalom már hosszabb idő óta tárgyalást folytat Veszelei Zsigmond nagykondai bérlővel egy új téglagyár létesítése iránt. Mint biztos forrásból értesülünk, a tárgyalások a napokban eredményre vezettek, melynek folytán Ujdombóvár állomás közelében még a folyó évben egy igen nagyszabású gyár épül, mely a jövő tavasszal teljes erővel üzembe hozható lesz. Veszelei Zsigmondnak sikerült a gyár üzleti részének vezetésével Spitzer Sándor és fiai dombóvári fakereskedő céget megnyerni.

Dombóvár és Vidéke 1906. július 08. (8. évfolyam 27. szám p. 3.)

Családi hír.

Veszelei Zsigmond ezuton tudatja jóbarátaival és ismerőseivel, hogy csütörtökön, e hó 5-én kis fia született. Az örvendetes családi eseményhez szerkesztőségünk szívélyesen üdvözli a szülőket, különösen a boldog apát, akit lapunk munkatársai közé számítunk.

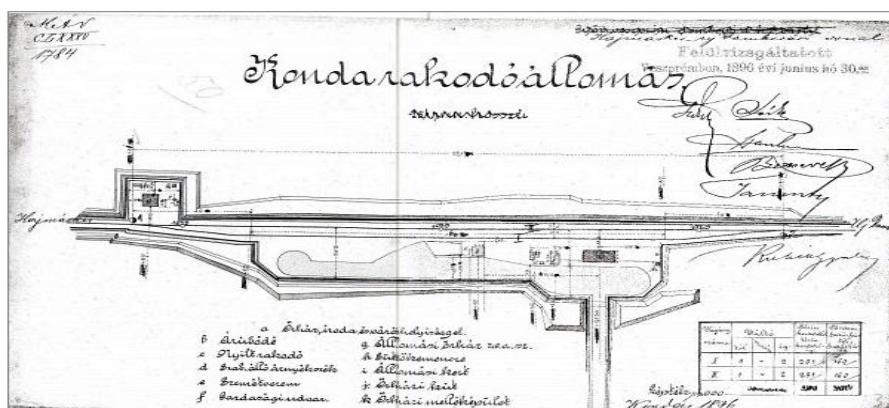
Tolnavármegye 1906. szeptember 30. (16. évfolyam 40. szám p. 3. ADT)

. . . Veszelei Zsigmond bejelentésére az egyesület meg fogja kérni Esterházy Miklós dr. herceget, hogy bérlőinek ne tilalmazza a lentermelést, mert ez a tilalom nemcsak a bérlőkre, hanem a megye lakosságára nézve is ártalmas és káros.

Földmívelési Értesítő 1907. január 13. (18. évfolyam 2. szám p. 21. ADT)

Marharakódó állomás engedélyezése.

A m. kir. államvasutak igazgatása alatt álló győr-vezsprém-dombóvári helyi érdekű vasut vonalán Tolna vármegye területén fekvő Konda állomást kizárólag Hainrikffy Pál és Veszelei Zsigmond bérlők élőállat-szállítmányai részére marharakódó állomásul engedélyezvén, a marharakódó állomások közé felveendő.

Nagykonda állomás rajza.
(Forrás: MÁV Központi Irattár)

Dombóvár és Vidéke 1910. január 23. (10. évfolyam 4. szám p. 2.)

A dombóvári izr. hitközség nagygyűlése.

Január 17-én tartották meg a hitközségi nagygyűlést, melynek két fő tárgya az iskola fenntartása s a papi állás betöltése volt. Nagy szótöbbséggel elhatározták a felekezeti iskola fenntartását; a papi állás betöltésének kérdését továbbra is függőben tartották, s a kérdés végleges megoldásáig *Veszelei Zsigmond szellemes felszólamlása alapján Somogyi Dávid* igazgató tanítót az anyakönyvi teendők elvégzésével megbízták, s a határozatot jóváhagyás végett a kultusministerhez felterjesztették.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. július 25. (6. évfolyam 48. szám p. 4. ADT)

Mozgalom a dombóvári gimnázium ügyében.

A gyönki gimnázium Dombóvárra való áthelyezése ügyében serényen dolgozik a dombóvári előkészítő bizottság. A mult vasárnap délután értekezletet tartott ebben az ügyben. – A bizottsági ülésen Nagy István főszolgabíró elnökle mellett Sörös József tb. főszolgabíró, Bölöny Ödön hgi. gazd. felügyelő, Farkas Vendel bíró, Illés Gyula főjegyző, Dr. Kertész Lipót járásorvos, Csery István postafőnök, Schmieder György ipartestületi elnök és Kántor László máv mérnök vettek részt. Kimaradásukat Paál József, Czéh Ferenc, *Veszelei Zsigmond* és Gyenis Antal mentették ki. . . .

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. december 05. (6. évfolyam 86. szám p. 2. ADT)

Megyei választmányok és bizottságok.

A mult szerdai közgyűlésen ejtetett meg a megyei választmányok és bizottságok ujjaalakítása. . . .

A közegészségügyi bizottság (elnök: Török Béla): Kiss Ernő dr., Tóth Károly, Bodor György, ifj. Leopold Lajos, Szeghy Sándor, Káldi Gyula dr., Pirnitzer Béla dr., Szász Endre dr., Mechwart Ernő, Grünwald Lajos, *Veszelei Zsigmond*, Pamer Pál Jilling.

Pécsi Újlap 1912. január 05. (6. évfolyam 3. szám p. 1. ADT)

Tolnavármegye virilistái.

1000 koronán felüli adót fizetnek: Gróf Apponyi Géza 47077 korona 87 fillér, gróf Széchenyi Sándor 16947.34, gróf Apponyi Sándor 15860.77, *Veszelei Zsigmond* 2547.91,

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár 1913. (p. 26. ADT)

Ifjúsági Segítőegyesület.

Választmány: Bedő Simon, nagybölöni Bölöny Ödön, Czéh Ferenc, Cser József, Cseri István, Döry Hugó, Frühwirth Géza, Gyenis Antal, Illés Gyula, dr. Kertész Lipót, Kéri Elek, Nagy István,

14.

Offenmüller Zsigmond, dr. Riesz József, Sas Lajos, Schréter Károly, Szabó Ferenc, Szallós János, Vitkovics Ferenc, *Veszelei Zsigmond*.

Alapítótagok (200 K):

Dőry Hugó, Dombóvári Ipartestület, Lovag Paál József, dr. Riesz József, Gróf Zichy Gyula, *Veszelei Zsigmond*, *Veszelei Zsigmondné*, Máv. fűtőház, Dombóvár.

Magyar Pénzügyi Compass 1915. 2. kötet (p. 204. ADT)

Dombóvári takarékpénztár rt. (1881) Részes a Dombóvári villamossági rt. alapításában. Alaptőke: 600.000 K.

Igazgatóság: Dőry Hugó (elnök, Tüskepuszta), Schréter Károly (alelnök), Makai József, Nagy István, Rothermel Henrik, Szallós János, *Veszelei Zsigmond*, Weiner P. József, Weisz Mór, Bölöny Ödön, Csery Kálmán. . . .

Pécsi Napló 1916. május 18. (25. évfolyam 115. szám p. 4. ADT)

Nyugalomba vonult főszolgabíró ünneplése.

Dombóvár képviselőtestülete a napokban megtartott díszközgyűlésén Nagy István nyugalmazott főszolgabírót, méltányolva azon hervadhatatlan érdemeket, melyeket Dombóvár fölvirágoztatása körül szerzett, díszpolgárává választotta. . . .

Bejelentette ezután a főjegyző, hogy *Veszelei Zsigmond nagybérllő* a távozó főszolgabíró emlékét megörökíteni kívánván, egy 5000 korona névértékű 5 és fél százalékkal kamatozó járadékkölcsönkötvényt helyezett el azzal a kikötéssel, hogy azt a község a már korábban elrendelt, de a háboru miatt nem létesített első ártézi kut építési költségeire használja fel és a kutat Nagy István főszolgabíróról nevezze el.

Dombóvári Hírlap 1917. március 11. (1. évfolyam 11. szám p. 2. ADT)

. . . Ehhez járul a *Veszelei Zsigmond* által ajándékozott *gyerekcipő* és Vásárhelyi Ernőné értékes természetbeni adománya. Mindezeket a fenti összeggel együtt nyomban kiosztottuk, amiről a jótévkök értesítve lettek. Az adományokért ezuton is a magunk és a segélyezettek nevében hálás köszönetet nyilvánítunk.

Dombóvári Hírlap 1917. április 01. (1. évfolyam 14. szám p. 1. ADT)

Veszelei Zsigmond nemes alapítványa.

Veszelei Zsigmond az Eszterházy hercegi hitbizomány nagykondai gazdaságának bérllője, Balogh János gazdasági cselédje részére, aki a hazáért vívott küzdelemben rokkanttá lett s a budapesti Timót-utcai rokkantak házában ápolásban van, 1000 K alapítványt tett oly célból,

hogy ezen összeg rokkanttá vált cselédje részére ipari munkára leendő kiképzése esetén, akkor adassék ki, ha ipari munkáját megkezdí.

Ilyen jótékonytságot Veszelei Zsigmond már harmadízben gyakorolt rokkanttá lett cselédjével, tehát ez már nem újság. Nem is azért emlékezünk meg erről, nem azért írjuk, hogy Veszelei Zsigmondot ezzel további jótékonytságra buzdítsuk, sőt ellenkezőleg, jól tudjuk, hogy ez neki egy keserű labdac mélyett nolens-volens el kell nyelnie.

Dombóvári Hírlap 1917. június 17. (1. évfolyam 25. szám p. 2. ADT)

Értesítés.

Az Esterházy hercegi hitbizomány tartozékát képező Ujdombóvári hercegi téglagyárat – amelyet addig a Veszelei és Spitzer cég haszonbérrelt – folyó év május hó 1-től kezdődőleg házilag kezeljük és üzemben tartjuk.

Minden a téglagyárral összefüggő ügyben a herceg Esterházy hitbizomány dombóvári gazdasági felügyelőse ad felvilágosítást a hozzá fordulónak és fogad el megrendeléseket.

Dombóvár, 1917. jun. hó 11-én.

Bölöny gazdasági felügyelő.

Dombóvári Hírlap 1917. augusztus 25. (1. évfolyam 35. szám p. 2. ADT)

Adományok.

Veszelei Zsigmond Nagykonda-pusztai hercegi bérlő 400 koronát, - Földes József Mászlony-pusztai intéző 10 K. adományozott a dombóvári vöröskereszt kórháznak.

Az adományokat köszönettel nyugtázza az egylet Elnöke.

Dombóvári Hírlap 1917. szeptember 30. (1. évfolyam 40. szám p. 3. ADT)

Lopás.

Veszelei Zsigmond Konda-pusztai nagybérlő aklát ismeretlen kóborcigányok feltörték és az onnan lopott két juhot azonnal a helyszínen be is ölték.

Pécsi Napló 1918. szeptember 10. (27. évfolyam 205. szám p. 5. ADT)

A századik liter bor hadijótékonytsági célra.

. . . Szabó Lajos nemes példáját követve – sorban felállottak az ottani nagybérlők és pár perc alatt közel 50.000 koronát ajánlottak fel a nemes célnak szolgálatára. És pedig: Szabó Lajos 10.000, Veszelei Zsigmond 10.000, Halmos Henrik 5.000, Vásárhelyi Ernő 5.000, Cseizler Zsigmond 5.000, Flaschits József 5.000, Péter Lajos 5.000, Kónyi Gyula 300 koronát. Ilyen kezdet a célhoz méltó eredmények biztos záloga. . . .

Magyar Compass 1918. (p. 966. ADT)

Dombóvári villamossági részvénytársaság. (1907-1956) . . . Évi gyártási képesség: 1.752.000 kilowatt. – Mult évi termelés: 230,000 kilowatt. Felhasznált kőszén: 300,000 kg. és 900 q nyersolaj. Alaptőke: 400,000 K. . . . Felügyelő bizottság: Ivanich Antal, Makai József, Rothermel Henrik, *Veszelei Zsigmond*. . . .

Tolnamegyei Újság 1921. augusztus 27. (3. évfolyam 36. szám p. 3. ADT)

Lélekemelő szép ünnepség keretében augusztus 15-én adta át szentandrászi Szévald Oszkár főszolgabíró, a földművelésügyi miniszternek derék, hűséges és becsületes munkássága, szorgalma és magaviselete elismeréséül a pénzjutalmat és díszes kiállítású elismerő oklevelet id. Marton Jánosnak, aki 15 éves korától Nagykonda-pusztán 7 évig Dőry Frigyesnél, azután özv. Schulteis Gábornénál, *utóbb fiánál Veszelei Zsigmond nagybérlnél* mint konvenciós cseléd, 35 éve szolgál. . . . Az ünnepélyen résztvett Ujdombóvár község előljárósága, Offenmüller Zsigmond szentszéki tanácsos – plébános, a tulajdonos herceg Esterházy képviselőjében Dömötör Mihály kerületi gazdasági felügyelő és *Veszelei Zsigmond egész családjával*. . . . Végül pedig *Veszelei Zsigmond* köszönte meg a földművelésügyi miniszternek és a képviselőjében megjelent főszolgabírónak, hogy neki és gazdaságának a feledhetetlen, szép ünnepség megtartására a lehetőséget megszerezték. Majd pedig a vendégeket és az össze gazdasági cselédséget fényesen megvendégelte. . . .

Dombóvári Hírlap 1922. április 16. (6. évfolyam 16. szám p. 2. ADT)

A képviselőtestület tavaszi rendes közgyűlése.

Folyó hó 10-én délután tartotta Dombóvár község képviselőtestülete rendes közgyűlését a tagok nagy érdeklődése mellett. . . . A közgyűlés választás útján kiküldötte a községi választók névjegyzékének elkészítésére a választmányt, melynek tagjai Farkas Ferenc községi bíró, Szemenyei Mihály és *Veszelei Zsigmond* lettek. . . .

Tolnamegyei Újság 1923. augusztus 25. (5. évfolyam 34. szám p. 5. ADT)

Lopás.

Nemrég egy éjjel, ismeretlen tettes, álkulccsal behatolt *Veszelei Zsigmond nagybérlnő* dombóvári lakásába és onnét 12 darab 10 koronás 2 darab 20 koronás aranyat, 2 pár arany fülbevalót, 1 darab aranykeretes medalliont, 2 darab arany inggombot és nagymennyiségű ruhaneműt vitt el, hatmillió korona értékben. A tolvajnak egyidőre nyoma veszett, de mégis elfogták. Az ercsii csendőrség a dombóvári csendőrséget arról értesítette, hogy ott egy Nagy Gyula nevű egyént vett őrizet alá, kinél aranypénzt és nagymennyiségű ruhaneműt találtak. Lovász István csendőr tiszthelyettes telefon útján azonnal intézkedett Nagy Gyula további fogvatartása iránt és a legközelebbi vonattal egy járőrt küldött Ercsibe, ahol a gyanúsított beismerte, hogy az összes dolgokat *Veszelei bérlnőtől lopta*. Az aranyakat Budapesten már

eladta. 50.670 korona készpénz és a ruhanemű – csekély kivétellel – megtérült. A tolvajt, beismerő vallomása után, az illetékes hatóságnak adták át.

Gazdacímtár 1925. (p. 536. ADT)

179. Veszelei Zsigmond Újdombóvár.

A földbérlet területe: 1.801 kh.

A földbérlet területének megoszlása művelési ágak szerint: szántóföld: 1.472 kh., kert: 6 kh., rét: 152 kh., legelő: 131 kh., földadó alá nem eső: 40 kh. . . .

Tolnamegyei Újság 1930. február 01. (12. évfolyam 9. szám p. 3. ADT)

A Dombóvári Nemzeti Társaskör évi rendes közgyűlése.

Nagyszámu részvétel mellett tartotta vasárnap a Dombóvári Nemzeti Társaskör évi rendes közgyűlését. . . . Választmány: Dr. Bárány Lipót, Cseh Béla, Dr. Dorsics György, Dvorzsák Rezső, Eőri Szabó Dezső, . . . és Veszelei Zsigmond.

Közgazdasági Értesítő 1931. július 11. (26. évfolyam 28. szám p. 14. ADT)

A magyar királyi kereskedelemügyi miniszter 92.672/1929. számú leiratával Sas Lajos és dr. Sas István gyáros és kereskedő dombóvári lakosoknak a Spitzer Sándor és fiai cég, továbbá Veszelei Zsigmond és neje szül. Auguszt Józsa dombóvári lakosokkal folyó évi február hó 21-én együttesen előterjesztett kérelmére a hivatali elődjének 1896. évi április hó 3-án 6210. sz. a. kelt rendeletével a m. kir. államvasutak dombóvár-kaposvári vonalából kiágazó s a téglagyárhoz vezető Chernek Gyula és Lexa Zenó dombóvári lakosok részére engedélyezett és hivatali elődjének 1911. évi november hó 30-án 81.548 sz. a. kelt rendeletével Spitzer Sándor és Fiai téglagyáros cégre és Veszelei Zsigmond és neje átruházott iparvágány építési engedélyét, valamint a hivatali elődjének 1922. évi július hó 12-én 62.937 sz. a. kelt rendeletével a szóban levő iparvágány meghosszabbításának építésére adott engedélyt a benne gyökerező összes jogokkal és kötelezettségekkel és az átruházás tényéből felmerülő összes magánjogi felelősség teljes fenntartásával Sas Lajos és Dr. Sas István dombóvári lakosokra ruházta át.

Előörs-Szabadság 1932. április 03. (5. évfolyam 14. szám p. 2. ADT)

A suttyomban egyezkedő uradalom és nagybérelő.

Az év elején történt, hogy herceg Esterházy Pál birtokában levő, mintegy 820 katasztrális holdat kitevő Csurgópusztá, mely Kurd és Döbrököz község határában fekszik s közigazgatásilag Újdombóvár eszmei községhez tartozik (ezt a nagybirtoknak járó kedvezést 1930 szeptemberében ismertette az Előörs), új bérbeadás alá került s az uradalom az

érdekelt községek megkérdezése nélkül *Veszelei Zsigmond nagybérllőnek juttatta. Annak a Veszelei Zsigmondnak, aki a hercegségnek egy 1600 holdas pusztáját, Nagykonadt már hosszabb idő óta bérli s aki az elmúlt aratási évben mindössze három munkanapon foglalkoztatta a környék dolgosait, mert mindent idegenből hozott summásokkal vagy nagyobbbrészt gépekkel végeztett el.*

A bérbeadás módozataira igen jellemző, hogy azt a dombóvári hercegi iroda megkerülésével a legnagyobb titokban, a hercegi központban kötötték s a községek, melyeket a törvény szerint előzőleg meg kellett volna kérdezni, csak a tudomásul vétel végett beérkezett szerződéspéldányból, az előjáróság útján értesültek a puccsszerű bérbeadásról.

Mezőgazdasági cím- és névjegyzék 1935. (p. 99. ADT)

Veszelei Zsigmond bérgazdasága Nagykonda, Ujdombóvár.

Tulajdonos: herceg Esterházy Pál **Hitbizomány.** **Bérllő:** *Veszelei Zsigmond Nagykonda (Dombóvár).* **Gazdaságkezelő:** *Veszelei József okleveles gazda.*

Ujdombóvár, up. ut. v. Nagykonda 1 km. Telefon: Dombóvár 51.

Területe 1800 kh., szántó 1400, rét 200, legelő 200. **Talaj:** Sík és hullámos, középkötött vályog. Szimmentáli tehenészet. Vajgyártás. Bánkúti 1201-es búza, borsó, mák, olajlen, rostlen, lucernamag, bíborheremag, gomborka, saláta, portulák, koriander, datura mettel, kapor, rezeda, zinea, őszirózsa, bolhafű, stb. mag, m. ló, m. szimmentáli tehén, m. ökör, hízómarha, hizlalt mangalica sertés, merinó precoce bárány (AAA/AA), merinó precoce fésűs gyapju.

Országos mezőgazdasági címtár 1936. (p. 322. ADT)

Veszelei Zsigmond béruradalma. (Tulajdonos: Esterházy hercegi hitbizomány) Nagykonda, Ujdombóvár, p. t.: Nagykonda (Tel.: Dombóvár 51), v. sz. és teh.: Nagykonda, 1 km. Jző.: Ujdombóvár, Gazd. kez.: Veszelei József okl. gazd. Ter.: 1793 kh. (sz.: 1398, kert: 6, rét: 229, lg.: 125, egyéb: 35) Sík és hullámos, középkötött vályog és tőzeg talaj. Bérlet lejár: 1938. nov. 1.

Köztelek 1937. február 14. (47. évfolyam 13-14. szám p. 130. ADT)

A m. kir. növénytermelési hivatal által ellenőrzött és így hivatalosan elismert vetőmagvak közül Viktória borsó és Buchsbaum de Grace cukorborsó beszerezhető: *Veszelei Zsigmond gazdaságában, Nagykonda, Tolna m.*

Az Est 1938. december 22. (29. évfolyam 278. szám p. 4. ADT)

Árverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy *Veszelei Zsigmond* haszonbérelő, nagykondai lakos megkeresésére 189 drb. mangalica hízott sertés, amelyek 1938. november 1-én páronként cca 328 kg-ot nyomtak, az átvételben és fizetésben késedelmes vevő terhére 1938. december 24-én délelőtt féltizenegy órakor Dombóváron, közjegyzői irodámban (járásbírási épület, Hunyadi-tér) megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fogom adni.

A cukorrépa termesztése délkelet Dunántúlon. (pp. 74-105. ADT)

... *Veszelei Zsigmond dombóvári nagytermelő* Kladniggnak az alábbiakat írta: „... ezennel felpanaszolom, hogy az Önök gazdasága ismét elvonja az úzi munkásaimat és legutóbb Gyulajovancáról (Döbrököz mellett) vittek nagyszámú munkást és 30 %-al többet ígértek nekik, mint amennyi itt a napszám”

A hámozott répamagvak a csírákéesség és a betegségekkel szembeni ellenálló képesség tekintetében is jobbnak bizonyultak. Éppen ezért *Veszelei Zsigmond dombóvári nagytermelő* ajánlatot tett a cukorgyárnak a közös érdekekre hivatkozva, hogy Kühne Gépgyártól béreljenek egy répamaghámozó gépet 100 korona bérleti díjért, amelynek 50 %-át a cukorgyár, illetve a termelő vállalná, hangoztatván, hogy „így semmit sem reckirozunk, s ennyivel mindketten tartozunk a répakultúra előbbre vitelének és saját érdekeinknek”. . .

Kladnigg igazgató 1922 januárjában kétségbeesetten jelentette a központnak, hogy Dombóvár környékén nem tudnak szerződéseket kötni. *Veszelei Zsigmond nagykondai termelő* – a pénz elértéktelenedése miatt – javasolta, hogy „a cukorgyár ne pénzt adjon a répáért, hanem cukrot”, és pedig olyan mennyiségben, hogy a termelő a feldolgozásból járó haszonból is részesedjék. Mindez igen élénk visszhangra talált a termelőknél.

....

16. Órgr. Pallavicini György	Mosdós-Nagyberki	8
17. Pécs Egyházmegyei és Kenderipar	Püspökpuszta	3
18. <i>Veszelei Zsigmond</i>	<i>Nagykonda</i>	4
19. Vásárhelyi Ernő	Ádánd	8
Összesen		212,5 km.

A mezőgazdasági vasutak és a gyár rekonstrukciói között is láthatunk bizonyos összefüggéseket. A gyár kapacitásának a növekedésével szükségszerűen fejleszteni kellett a gazdasági vasúthálózatot, mivel csak így lehetett biztosítani a gyár növekvő répaszükségletét. A fenti 19 nagybirtok-üzem gazdasági vasúthálózata nélkül az 1929. és 1930. évi rekonstrukció nem lett volna kifizetődő. A MÁV vasútvonalain a gyár által igényelt répának csak egy részét lehetett szállítani. Noha a gazdasági vasutak építése jelentős anyagi áldozatot igényelt mind a gyárnak, mind pedig a nagybirtok-üzemnek, az mégis rentábilis volt.

20.

**Az egykori nagykondai vasúti megállóhely.
(Forrás: Magyarország vasútállomásai és megállóí)**

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek és írások mellett.

Külön köszönet Takács Istvánnénak és Müller Ádámnak a segítségükért.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2023. május 22.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.